

การศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Study of Opinons of Graduates and Advisers About States of Conducting Thesis in Graduate Study of Faculty of Education, Mahasarakham University

รัชนิวรรณ ตั้งภักดี¹

ทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ มหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 – 2558 จำนวน 119 คน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการทำวิทยานิพนธ์สำหรับบัณฑิตและสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา รวม 2 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อันดับแรก คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับมากที่สุด ($M = 4.55$) อันดับรองลงมา คือ ด้านนิสิต ระดับมาก ($M = 4.37$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสถาบัน ระดับมาก ($M = 4.20$)

2. อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อันดับแรก คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับมาก ($M = 4.42$) อันดับรองลงมา คือ ด้านสถาบัน ระดับมาก ($M = 3.69$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านนิสิต ระดับมาก ($M = 3.59$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1. ด้านนิสิต บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า นิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ระดับมากที่สุด ($M = 4.71$) ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า นิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เช่นเดียวกัน แต่อยู่ในระดับมาก ($M = 4.48$)

2. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เอาใจใส่และกำกับติดตามการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นอย่างดี ระดับมากที่สุด ($M = 4.62$) ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำที่ชัดเจนถูกต้องและตรงประเด็น ระดับมากที่สุด ($M = 4.61$)

3. ด้านสถาบัน บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความทันสมัย ($M = 4.46$) ระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษา มีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีการจัดกิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่ นิสิต เช่น การสัมมนาวิทยานิพนธ์, การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น ระดับมาก ($M = 4.12$)

คำสำคัญ: ความคิดเห็น การทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²อาจารย์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

The purpose of this study was to study opinions of graduates and advisors about state of conducting thesis in Graduate study of Faculty of Education, Mahasarakham University. The sample groups of this research were 119 master and doctoral degree graduates who graduated from Faculty of Education, Mahasarakham University in academic year 2014 – 2015 and 42 thesis advisors. In this study, 2 sets of 5 rating scales questionnaire were conducted to the graduates and the advisors as the research instrument to survey state of conducting thesis. Frequency, percentage, average and standard deviation were applied to analyze data.

Result of this study revealed that

1. In the opinions of graduates on the state of conducting thesis in the Faculty of Education, Mahasarakham University, the most important state was “Advisor” which was in the highest level ($M = 4.55$), the second was “Student” which was in the high level ($M = 4.37$) and the last was “Institution” which was in the high level ($M = 4.20$)

2. In the opinions of advisors on the state of conducting thesis in the Faculty of Education, Mahasarakham University, the most important state was “Advisor” which was in the high level ($M = 4.42$), the second was “Institution” which was in the high level ($M = 3.69$) and the last was “Student” which was in the high level ($M = 3.59$) After considering each area, the result conveyed that;

1. In student part, the graduates stated that the students had good relationship with the thesis advisors. The rate was in the highest level ($M = 4.71$). The advisor determined that the students had good relationship with the thesis advisors as well. But the rate was in the high level ($M = 4.48$).

2. In advisor part, the graduates mentioned that the advisors attentively monitored the progress of thesis. The rate was in the highest level ($M = 4.62$). The advisors thought that the advisors gave clear and correct instructions right to the point. The rate was in the highest level ($M = 4.61$)

3. In institution part, the graduated stated that the course curriculum was modern. The rate was in the highest level ($M = 4.46$). The advisors mentioned that the course provided academic activities for students promoting thesis conducting e.g. thesis seminar, inviting speakers to share knowledge to students. The rate was in the high level ($M = 4.12$)

Keyword: Opinion, Thesis Conducting, Graduate, Thesis Advisor

บทนำ

วิทยานิพนธ์ หรือ ปริญญานิพนธ์ (Thesis หรือ Dissertation) เป็นเอกสารรายงานการวิจัยที่นิสิตนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาดำเนินการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร เป็นงานชิ้นสำคัญของการศึกษาใน หลักสูตรที่มีการบังคับให้ทำวิทยานิพนธ์ โดยนิสิตต้องทำการค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องที่ตนเองสนใจด้วยกระบวนการวิจัย ที่ถูกต้องตามหลักวิธีและมีผลงานที่ได้มาตรฐานตามแต่ละหลักสูตรกำหนด (สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546) จึงจะสำเร็จการศึกษาได้ นอกจากให้เป็นไปตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ในฉบับเดิม หรือ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหาร เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ฉบับใหม่แล้ว แต่เหตุผลที่หลักสูตรการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในทุกสถาบัน ใช้วิทยานิพนธ์เป็นสิ่งพิสูจน์ความรู้ความสามารถของนิสิตนั้น เนื่องมาจากการทำวิทยานิพนธ์มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญของ การทำอยู่ 3 ประการ ประการแรก เพื่อพัฒนาความเป็นนักวิชาการ โดยเปลี่ยนสภาพจากความเป็นนิสิตนักศึกษาเป็น นักวิชาการเต็มตัวจากการทำวิทยานิพนธ์ ประการที่สอง เพื่อพัฒนาทักษะในการวิจัยจากการลงมือปฏิบัติจริง และประการที่สาม เพื่อพัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางปัญญา จากกระบวนการคิดและกระบวนการทางปัญญานิสิตต้อง ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ กล่าวได้ว่า การทำวิทยานิพนธ์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาตนเองสู่ ความเป็นบัณฑิตอย่างสมบูรณ์ วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นผลงานที่นิสิตนักศึกษามีความภาคภูมิใจ และวิทยานิพนธ์จำนวน ไม่น้อยเป็นผลงานที่เปลี่ยนแนวคิดและวิถีชีวิตของนิสิตนักศึกษาได้ Kerchner (1994 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิชและ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546) นี่จึงเป็นความสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม เส้นทางในการทำวิทยานิพนธ์ก็ไม่ได้ราบรื่น ง่ายดายนัก มีนิสิตนักศึกษาจำนวนมากในทุกสถาบัน ที่ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้เนื่องจากทำวิทยานิพนธ์ไม่สำเร็จ หรือ สำเร็จการศึกษาแต่ใช้ระยะเวลาเกินกว่าเกณฑ์ที่ กระทรวงศึกษากำหนดไว้ คือ มากกว่า 5 ปีการศึกษาในระดับปริญญาโท และ มากกว่า 6 ปีการศึกษาในระดับ ปริญญาเอก ทำให้เกิดความสูญเสียทางการศึกษา กล่าวคือ ไม่สามารถผลิตกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถตอบสนอง ความต้องการของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สูญเสียทั้งเวลา ทรัพยากร งบประมาณ กำลังแรงงานของอาจารย์และ เจ้าหน้าที่ ยิ่งไปกว่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบันที่สังคมภายนอกมองว่า ขาดคุณภาพ หรือ ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนทางการศึกษา อีกทั้งการมีจำนวนนิสิตนักศึกษาตกค้างสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆนั้นเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่ง ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งระบบของมหาวิทยาลัย ทั้งในแง่ของการวางแผนการบริหารจัดการ ศึกษา ในแง่ของภาระงานในการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ ในแง่ของการใช้เวลาและค่าใช้จ่ายของนิสิตศึกษา และที่สำคัญปัญหานี้ยังอาจส่งผลกระทบถึงคุณภาพของวิทยานิพนธ์ที่ทำด้วย (ทรงธรรม อีร์กุล, 2547)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถาบันหนึ่งที่ประสบปัญหานี้เช่นกัน จากสถิติของกองทะเบียน และประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า มีจำนวนของนิสิตเข้าศึกษาในหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและ ดุษฎีบัณฑิตของคณะ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 – 2556 จำนวนมากที่ยังไม่จบการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด มากกว่าร้อยละ 50 ของนิสิตที่เข้าศึกษา ทั้งที่คณะ ภาควิชาและอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกท่านต่างก็ได้เฝ้าติดตาม โดยพยายามแสวงหาแนวทางและกลยุทธ์ที่จะส่งเสริมพัฒนานิสิตและช่วยเหลือนิสิตแก้ปัญหาเรื่องนี้มาตลอด แต่ก็ยังมี นิสิตจำนวนมากที่ใช้เวลาสำเร็จการศึกษาเกินกำหนดอยู่เช่นเดิม จึงเป็นประเด็นคำถามที่สำคัญว่า ปัญหานี้มีสาเหตุชัดเจน มาจากอะไร สิ่งที่คณะและหลักสูตรพยายามให้การช่วยเหลือนิสิตนั้นมาถูกทางหรือไม่ นิสิตและคณาจารย์ที่ให้คำปรึกษา มีความคิดเห็นอย่างไร ซึ่งคำตอบของปัญหาเหล่านี้ น่าจะเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ชัดเจนและมีทิศทาง มากยิ่งขึ้น

จากข้อมูลและความเป็นความสำคัญข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะบริบทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การศึกษาวิจัยต่อไปว่า มีตัวแปรใดบ้างที่เป็นสาเหตุหรือเป็นปัจจัยของความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ ผลการศึกษาจะทำให้ภาควิชาที่เปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ รวมถึงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ทราบถึงผลสะท้อนกลับของกระบวนการดำเนินงานในการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิต อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องกับงานด้านบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

- 1.1 มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2557 – 2558
จำนวน 246 คน
- 1.2 คุุชฎีบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 – 2558
จำนวน 44 คน
- 1.3 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
จำนวน 57 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเทียบจำนวนจากเกณฑ์ร้อยละของยามานะ (Yamane 1973: 1088-1089 อ้างอิงจาก ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2558: 43) โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 30 ขึ้นไปแล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามหลักสูตร ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายตามสัดส่วนให้ได้ครอบคลุมทุกหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 2.1 มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 – 2558
จำนวน 96 คน
- 2.2 คุุชฎีบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 – 2558
จำนวน 23 คน
- 2.3 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
จำนวน 42 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามสำหรับบัณฑิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนทั้งหมด 48 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 จำนวน 51 ข้อ จาก 55 ข้อ จากนั้นนำเครื่องมือไป Try Out กับบัณฑิตจำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาอำนาจจำแนกด้วยวิธี item-total correlation ได้ข้อคำถามที่อยู่ตามเกณฑ์จำนวน 48 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.74 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนทั้งหมด 48 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 จำนวน 51 ข้อ จาก 55 ข้อ จากนั้นนำเครื่องมือไป Try Out กับอาจารย์ จำนวน 20 คน แล้ววิเคราะห์หาอำนาจจำแนกด้วยวิธี item-total correlation ได้ข้อคำถามที่อยู่ตามเกณฑ์จำนวน 48 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23 – 0.85 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4. การเก็บข้อมูลการวิจัย

4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตในช่วงวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2557-2558 ระหว่างวันที่ 18 – 20 มีนาคม 2559 โดยข้อมูลที่ใช้ try out ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมในวันที่ 18 มีนาคม 2559 และนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ในวันที่ 19 – 20 มีนาคม 2559

4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของคณะศึกษาศาสตร์ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ด้วยตนเอง ในช่วงเดือนเมษายน 2559

4.3 หลังจากรวบรวมข้อมูลทั้งสองส่วน พบว่า มีบางหลักสูตรได้จำนวนข้อมูลจากบัณฑิตไม่เพียงพอตามเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ Google form ในเดือนพฤษภาคม 2559จนได้ข้อมูลที่เป็นไปตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาวิเคราะห์โดยการหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านนิสิต

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพ
การทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านนิสิต

สภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
	บัณฑิต (n=119)			อาจารย์ที่ปรึกษา (n=42)		
	M	S.D	แปล	M	S.D	แปล
ด้านนิสิต						
1. นิสิตมีความเชื่อมั่นในตนเองในการทำวิทยานิพนธ์	4.56	.547	เห็นด้วยมากที่สุด	3.50	.804	ไม่แน่ใจ
2. เมื่อเสนองานให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแล้วไม่บรรลุเป้าหมายนิสิตจะพยายาม ทำงานนั้นจนกว่าจะสำเร็จ	4.66	.512	เห็นด้วยมากที่สุด	3.38	.882	ไม่แน่ใจ
3. นิสิตมักตรวจทานงานก่อนส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอยู่เสมอ	4.65	.478	เห็นด้วยมากที่สุด	3.31	.950	ไม่แน่ใจ
4. นิสิตเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตามเวลานัดหมายอย่างสม่ำเสมอ	4.59	.602	เห็นด้วยมากที่สุด	3.45	.832	ไม่แน่ใจ
5. นิสิตสามารถส่งงานได้ทันตามกำหนดเสมอ	4.34	.756	เห็นด้วยมาก	3.19	.917	ไม่แน่ใจ
6. เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มอบหมายงานให้ นิสิตจะรีบดำเนินการทันที	4.47	.550	เห็นด้วยมาก	3.07	.838	ไม่แน่ใจ
7. นิสิตสามารถทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานได้โดยไม่เบื่อหน่าย	4.06	.876	เห็นด้วยมาก	3.39	.771	ไม่แน่ใจ
8. นิสิตสามารถดำเนินงานได้ตามแผนที่วางไว้อยู่เสมอ	4.13	.712	เห็นด้วยมาก	3.31	1.000	ไม่แน่ใจ
9. นิสิตสามารถวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ด้วยตนเอง	4.35	.576	เห็นด้วยมาก	3.31	.780	ไม่แน่ใจ
10. นิสิตมีความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยเป็นอย่างดี	4.29	.653	เห็นด้วยมาก	3.50	.834	ไม่แน่ใจ
11. นิสิตมีทักษะการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ด้วยตนเอง	4.45	.592	เห็นด้วยมาก	3.67	.786	เห็นด้วยมาก
12. นิสิตสามารถพิมพ์และจัดรูปแบบวิทยานิพนธ์ได้ด้วยตนเอง	4.27	.721	เห็นด้วยมาก	3.57	.801	เห็นด้วยมาก
13. นิสิตมีความสามารถในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)ได้ด้วยตนเอง	3.61	.884	เห็นด้วยมาก	2.81	1.018	ไม่แน่ใจ
14. นิสิตสามารถจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ด้วยตนเอง	4.35	.696	เห็นด้วยมาก	3.55	.670	เห็นด้วยมาก
15. นิสิตสามารถแปลผลข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติได้ด้วยตนเอง	4.33	.702	เห็นด้วยมาก	3.57	.590	เห็นด้วยมาก

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านนิสิต (ต่อ)

สภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
	บัณฑิต (n=119)			อาจารย์ที่ปรึกษา (n=42)		
	M	S.D	แปล	M	S.D	แปล
ด้านนิสิต						
16. นิสิตได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี	4.46	.594	เห็นด้วยมาก	4.10	.532	เห็นด้วยมาก
17. นิสิตได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือเป็นอย่างดี	4.54	.579	เห็นด้วยมากที่สุด	4.24	.431	เห็นด้วยมาก
18. คณะกรรมการในการสอบเค้าโครง/วิทยานิพนธ์ของนิสิตไม่มีความขัดแย้งทางวิชาการต่อกัน	4.46	.661	เห็นด้วยมาก	4.15	.615	เห็นด้วยมาก
19. ที่ทำงานประจำของนิสิตให้การสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นอย่างดี	4.38	.748	เห็นด้วยมาก	3.88	.670	เห็นด้วยมาก
20. นิสิตสามารถบริหารเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ไปพร้อมกับภาระงานอื่นๆได้	4.37	.711	เห็นด้วยมาก	3.26	.798	ไม่แน่ใจ
21. นิสิตไม่มีปัญหาด้านงบประมาณในการทำวิทยานิพนธ์	4.06	.909	เห็นด้วยมาก	3.44	.743	ไม่แน่ใจ
22. นิสิตได้รับความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จากเพื่อนร่วมรุ่นหรือรุ่นพี่รุ่นน้อง	4.30	.743	เห็นด้วยมาก	3.83	.730	เห็นด้วยมาก
23. นิสิตได้รับการสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ที่ดีจากครอบครัว	4.60	.557	เห็นด้วยมากที่สุด	4.14	.647	เห็นด้วยมาก
24. นิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	4.71	.510	เห็นด้วยมากที่สุด	4.48	.594	เห็นด้วยมาก

จากการศึกษาสภาพการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านนิสิต พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า นิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระดับมากที่สุด ($M = 4.71$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เมื่อเสนองานให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาแล้วไม่บรรลุเป้าหมาย นิสิตจะพยายามทำงานนั้นจนกว่าจะสำเร็จ ระดับมากที่สุด ($M = 4.66$) และอันดับที่สาม คือ นิสิตมักตรวจทานงานก่อนส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอยู่เสมอ ระดับมากที่สุด ($M = 4.65$) ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า นิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เช่นเดียวกัน แต่อยู่ในระดับมาก ($M = 4.48$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ นิสิตได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือเป็นอย่างดี ระดับมาก ($M = 4.24$) และอันดับที่สาม คือ คณะกรรมการในการสอบเค้าโครง/วิทยานิพนธ์ของนิสิตไม่มีความขัดแย้งทางวิชาการต่อกันระดับมาก ($M = 4.15$) ส่วนสภาพที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้ายตรงกัน คือ นิสิตมีความสามารถในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) ได้ด้วยตนเอง ($M = 3.61$, $M = 2.81$)

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา

สภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
	บัณฑิต (n=119)			อาจารย์ที่ปรึกษา (n=42)		
	M	S.D	แปล	M	S.D	แปล
ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา						
25. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เอาใจใส่และ กำกับติดตามการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต เป็นอย่างดี	4.62	.584	เห็นด้วย มากที่สุด	4.40	.587	เห็นด้วยมาก
26. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กำลังใจ นิสิตในการทำวิทยานิพนธ์สม่ำเสมอ	4.61	.600	เห็นด้วย มากที่สุด	4.55	.504	เห็นด้วย มากที่สุด
27. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จัดสรรเวลาใน การให้คำปรึกษากับนิสิตเป็นอย่างดี	4.55	.689	เห็นด้วย มากที่สุด	4.36	.656	เห็นด้วยมาก
28. หัวข้อวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีความ สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	4.41	.842	เห็นด้วยมาก	4.21	.682	เห็นด้วยมาก
29. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์แก่นิสิตอย่างรวดเร็ว	4.53	.702	เห็นด้วย มากที่สุด	4.33	.612	เห็นด้วยมาก
30. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ ที่ชัดเจนถูกต้องและตรงประเด็น	4.52	.738	เห็นด้วย มากที่สุด	4.61	.494	เห็นด้วย มากที่สุด
31. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รับฟัง ความคิดเห็นของนิสิตเสมอ	4.56	.663	เห็นด้วย มากที่สุด	4.50	.552	เห็นด้วยมาก

จากการศึกษาสภาพการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เอาใจใส่และกำกับติดตามการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตเป็นอย่างดี ระดับมากที่สุด ($M = 4.62$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กำลังใจนิสิตในการทำวิทยานิพนธ์สม่ำเสมอ ระดับมากที่สุด ($M = 4.61$) และ อันดับที่สาม คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รับฟังความคิดเห็นของนิสิตเสมอ ระดับมากที่สุด ($M = 4.56$) ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำที่ชัดเจนถูกต้องและตรงประเด็น ระดับมากที่สุด ($M = 4.61$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กำลังใจนิสิตในการทำวิทยานิพนธ์สม่ำเสมอ ระดับมากที่สุด ($M = 4.55$) และ อันดับที่สาม คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รับฟังความคิดเห็นของนิสิตเสมอ ระดับมากที่สุด ($M = 4.50$) ส่วนสภาพที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้ายตรงกัน คือ หัวข้อวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีความสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ($M = 4.41$, $M = 4.21$)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านสถาบัน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านสถาบัน

สภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
	บัณฑิต (n=119)			อาจารย์ที่ปรึกษา (n=42)		
	M	S.D	แปล	M	S.D	แปล
ด้านสถาบัน						
32. มหาวิทยาลัยมีระเบียบ ข้อบังคับและ แนวปฏิบัติในการทำวิทยานิพนธ์อย่าง ชัดเจน	4.30	.843	เห็นด้วยมาก	3.33	1.097	ไม่แน่ใจ
33. คู่มือการเขียนและการพิมพ์วิทยานิพนธ์ ของมหาวิทยาลัยมีความชัดเจนและ สามารถใช้ได้จริง	4.36	.675	เห็นด้วยมาก	3.64	.932	เห็นด้วย มาก
34. มหาวิทยาลัยมีการจัดสรรทุนวิจัยให้ เหมาะสม	3.76	1.039	เห็นด้วยมาก	3.26	.885	ไม่แน่ใจ
35. คณะมีการจัดสรรทุนวิจัยให้ เหมาะสม	3.80	1.028	เห็นด้วยมาก	3.40	.734	ไม่แน่ใจ
36. ขั้นตอนการเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ของ คณะมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติตาม ได้ง่าย	4.12	.939	เห็นด้วยมาก	3.74	.798	เห็นด้วย มาก
37. หลักสูตรมีความทันสมัย	4.46	.650	เห็นด้วยมาก	4.07	.640	เห็นด้วย มาก
38. หลักสูตรที่มีจำนวนรายวิชาวิจัยและสถิติ ที่เหมาะสม	4.41	.645	เห็นด้วยมาก	3.90	.692	เห็นด้วย มาก
39. หลักสูตรที่มีจำนวนรายวิชาภาษาอังกฤษ ที่เหมาะสม	4.18	.727	เห็นด้วยมาก	3.29	.835	ไม่แน่ใจ
40. หลักสูตรที่มีรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน โดยเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำ วิทยานิพนธ์	4.34	.645	เห็นด้วยมาก	3.95	.623	เห็นด้วย มาก
41. หลักสูตรที่มีกระบวนการคัดเลือกอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสม	4.29	.746	เห็นด้วยมาก	3.93	.677	เห็นด้วย มาก

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านสถาบัน (ต่อ)

สภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
	บัณฑิต (n=119)			อาจารย์ที่ปรึกษา (n=42)		
	M	S.D	แปล	M	S.D	แปล
ด้านสถาบัน						
42. หลักสูตรมีการจัดกิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่ท่าน เช่น การสัมมนาวิทยานิพนธ์, การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น	4.41	.646	เห็นด้วยมาก	4.12	.832	เห็นด้วยมาก
43. เจ้าหน้าที่ของคณะและบัณฑิตวิทยาลัยให้คำแนะนำและประสานงานเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ได้อย่างถูกต้องชัดเจน	4.16	.871	เห็นด้วยมาก	3.48	.680	ไม่แน่ใจ
44. เจ้าหน้าที่ของคณะและบัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว	4.14	.867	เห็นด้วยมาก	3.43	.746	ไม่แน่ใจ
45. ห้องสมุดของคณะและมหาวิทยาลัยมีระยะเวลาในการให้บริการ(เปิด-ปิด)ที่เหมาะสม	4.37	.667	เห็นด้วยมาก	3.93	.677	เห็นด้วยมาก
46. ห้องสมุดของคณะและมหาวิทยาลัยมีปริมาณเอกสาร ตำรา วารสารวิชาการและงานวิจัยที่มีความทันสมัยและพอเพียง	4.12	.804	เห็นด้วยมาก	3.74	.597	เห็นด้วยมาก
47. ห้องสมุดคณะและมหาวิทยาลัยมีระยะเวลาในการยืม-คืนที่เหมาะสม	4.25	.671	เห็นด้วยมาก	3.86	.608	เห็นด้วยมาก
48. คณะมีการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกต่อการกระบวนการทำวิทยานิพนธ์	3.96	.936	เห็นด้วยมาก	3.63	.915	เห็นด้วยมาก

จากการศึกษาสภาพการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านสถาบัน พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความทันสมัย ($M = 4.46$) ระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ หลักสูตรที่มีจำนวนรายวิชาวิจัยและสถิติที่เหมาะสม และ หลักสูตรมีการจัดกิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่บัณฑิต เช่น การสัมมนาวิทยานิพนธ์, การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น ระดับมาก ($M = 4.41$) และอันดับที่สาม คือ ห้องสมุดของคณะและมหาวิทยาลัยมีระยะเวลาในการให้บริการ(เปิด-ปิด)ที่เหมาะสม ระดับมาก ($M = 4.37$) ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษา มีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีการจัดกิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่บัณฑิต เช่น การสัมมนาวิทยานิพนธ์, การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น ระดับมาก ($M = 4.12$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ หลักสูตรมีความทันสมัย ระดับมาก ($M = 4.07$) และอันดับที่สาม คือ หลักสูตรที่มีรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์ ระดับมาก ($M = 3.95$) ส่วนสภาพที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้ายตรงกัน คือ มหาวิทยาลัยมีการจัดสรรทุนวิจัยให้นิสิตอย่างเหมาะสม ($M = 3.76$, $M = 3.26$)

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในภาพรวมรายด้าน

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในภาพรวมรายด้าน

สภาพการทำวิทยานิพนธ์ ในระดับบัณฑิตศึกษา	ระดับความคิดเห็น					
	บัณฑิต (n=119)			อาจารย์ (n=42)		
	M	S.D	แปล	M	S.D	แปล
รายด้าน						
ด้านนิสิต	4.37	.397	เห็นด้วยมาก	3.59	.500	เห็นด้วยมาก
ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา	4.55	.593	เห็นด้วยมากที่สุด	4.42	.429	เห็นด้วยมาก
ด้านสถาบัน	4.20	.552	เห็นด้วยมาก	3.69	.470	เห็นด้วยมาก

จากการศึกษาสภาพการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในภาพรวมรายด้าน พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อันดับแรก คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับมากที่สุด ($M = 4.55$) อันดับรองลงมา คือ ด้านนิสิต ระดับมาก ($M = 4.37$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านสถาบัน ระดับมาก ($M = 4.20$) ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อันดับแรก คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับมาก ($M = 4.42$) อันดับรองลงมา คือ ด้านสถาบัน ระดับมาก ($M = 3.69$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านนิสิต ระดับมาก ($M = 4.12$)

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่ศึกษาสภาพการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ด้านนิสิตทั้งบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า นิสิตมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอันดับแรก ส่วนด้านอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า สิ่งที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกัน คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้กำลังใจนิสิตในการทำวิทยานิพนธ์สม่ำเสมอ และ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รับฟังความคิดเห็นของนิสิตเสมอ ในด้านด้านสถาบัน พบว่า สิ่งที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นตรงกัน คือ หลักสูตรมีความทันสมัย และ หลักสูตรมีการจัดกิจกรรมวิชาการที่ส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ให้นักนิสิต เช่น การสัมมนาวิทยานิพนธ์, การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาสภาพการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามในภาพรวมรายด้าน ยังพบว่า ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นด้านที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นตรงกันในอันดับแรก ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ ร่มไทร กล้าสุนทร (2533 : 6) ที่กล่าวว่า ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ถ้านักศึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาทำงานไปกันได้ด้วยดี อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ย่อมเกิดขึ้นได้ แต่ถ้าการทำงานระหว่างทั้งสองฝ่ายไม่ลงรอยกันย่อมยากที่งานทำวิทยานิพนธ์จะสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรัตน์ คุณจักร (2539: 15) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์หัตถ์แปรจำแนกความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ระหว่างนิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาภายในสองปีการศึกษาและมากกว่าสองปีการศึกษา พบว่า การให้คำปรึกษาในทุกขั้นตอนและการให้กำลังใจแก่นักศึกษา เป็นปัจจัยช่วยให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้รวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกหลายสถาบันที่

ยืนยันว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ เช่น ชลคมล สอนงคุณ (2548 : 94 - 100) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ปัจจัยด้านวิชาการและการทำวิทยานิพนธ์ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ทรงธรรม ธีระกุล (2547 : 51 - 57) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ มีความคิดเห็นว่า คุณภาพลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้ สอดคล้องกับ Parry, Atkinson และ Delamont (1994 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณวีรัชชัย, 2546) ที่กล่าวว่า นอกจากตัวนิสิตนักศึกษาแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นตัวแปรสำคัญที่สุดเพียงอย่างเดียวต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา และบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ การให้คำปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ หากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ทรงความรู้ มีความพร้อม มีความสามารถ แก้ไขปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาและทำหน้าที่ของตนในการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ย่อมจะยังประโยชน์และเกิดผลดีต่อการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นเอนกอนันต์

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า อาจารย์ เป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต ไม่ว่าจะในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ทำหน้าที่ดูแลให้คำแนะนำนิสิต หรือ อาจารย์ประจำหลักสูตรที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย รวมไปถึงบทบาทของการเป็นผู้จัดโครงการจัดกิจกรรมวิชาการเพื่อส่งเสริมความรู้ทักษะในการทำวิทยานิพนธ์และสร้างเสริมคุณลักษณะของนักวิชาการให้แก่บัณฑิต ซึ่งอาจารย์ได้ทำควบคู่กับภาระงานหลักอีกมากมายหลายด้านทั้งงานสอน งานวิจัย งานบริการวิชาการ งานประกันคุณภาพและงานอื่นๆ ทำให้อาจเกิดปัญหาที่ส่งผลต่อการให้คำปรึกษาได้ ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2523) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า คณาจารย์ที่สอนในระดับบัณฑิตศึกษาไม่มีเวลาให้กับการเรียนการสอนและการวิจัยอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์ต้องปฏิบัติงานทั้งด้านบริหาร การวิจัย ตลอดจนการบริการชุมชนและยังต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกด้วย นอกจากนั้นจำนวนนักศึกษามีมากเกินไป ไม่เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับอาจารย์ จึงทำให้อาจารย์บางท่านต้องรับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนิสิตหลายคน จนไม่สามารถแบ่งเวลาให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาทั่วถึง เช่นเดียวกับ นุกูล บำรุงไทย (2544) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุการใช้เวลาเรียนเกินกว่าที่หลักสูตรกำหนดของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน สรุปว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กล่าวคือ อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานสอน งานบริหาร และงานควบคุมวิทยานิพนธ์มาก มีข้อขัดแย้งในเชิงวิชาการระหว่างอาจารย์และนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษามีความเห็นขัดแย้งกันเอง นิสิตหาเวลาพบปะอาจารย์ที่ปรึกษาได้ยาก อาจารย์ที่ปรึกษา มีความตั้งใจน้อย และมีจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาไม่พอเพียงกับจำนวนนิสิต จากข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้อาจารย์สามารถทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำหลักสูตรที่ดีได้เต็มศักยภาพ คณะและมหาวิทยาลัยจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารจัดการอาจารย์ การกำหนดขอบเขตภาระงานของอาจารย์ให้เหมาะสม และการพัฒนาทรัพยากรอาจารย์ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ อันจะส่งผลถึงความพึงพอใจของอาจารย์และคุณภาพของนิสิตตามมาด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ประเด็นที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้ายของทั้งสามด้านมีความเห็นตรงกันทั้งหมด ดังนี้

ประเด็นที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความสำคัญต่อการทำวิทยานิพนธ์ด้านนิสิต อยู่ในอันดับสุดท้าย คือ นิสิตมีความสามารถในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) ได้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจแปลความหมายได้ว่า นิสิตควรได้รับการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ผลการวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สิริรัตน์ คุณจักร (2539: 140) ที่พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทักษะการเขียนภาษาไทย เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นิสิตสำเร็จการศึกษาภายใน 4 ภาคการศึกษา โดยนิสิตที่สำเร็จการศึกษาภายใน 5 - 6 ภาคการศึกษาจะมีปัญหาในการอ่านและเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ จิระศักดิ์ บุชรารณ (2546: 78) ที่ศึกษา เรื่อง การศึกษาปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการของนักศึกษา คือ นักศึกษาขาดทักษะในการนำความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ไปใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งส่วนมากเป็นเอกสาร วารสารภาษาอังกฤษ ที่จะต้องนำมาแปลเป็นภาษาไทย หรือ ต้องใช้เวลามากในการแปล จากผลการวิจัยนี้ ภาควิชา คณะ และมหาวิทยาลัย ควรมีแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษอย่างเป็นระบบ นับตั้งแต่การรับเข้าศึกษา นิสิตควรจะต้องผ่านการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษที่มีการตั้งแต่เกณฑ์ไว้ หรือ อาจจะต้องลงทะเบียนเรียนเพิ่มเติม หากไม่ผ่านเกณฑ์ จากนั้นคณะและภาควิชาควรจัดให้มีกิจกรรมฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งภาษาอังกฤษที่ใช้เพื่อการสื่อสารและภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการวิจัย หรือ สอดแทรกไปในการจัดการเรียนการสอนและการมอบหมายงานเพื่อให้ นิสิตได้เกิดความเคยชินที่ได้ใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษอยู่ตลอดเวลา หรือ ศึกษาแนวทางหรือแนวปฏิบัติที่ดีจากสถาบันอื่นๆ หรือ การสอบถามความต้องการและความคิดเห็นจากนิสิตก็อาจทำให้เกิดไอเดียใหม่ๆ ในการพัฒนาบัณฑิตได้ เช่น จากงานวิจัยของ ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และ ชัญญา อภิบาลกุล (2555) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า บัณฑิตได้ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางการแก้ไขด้านการเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยควรเพิ่มช่องทางให้นักศึกษาได้นำ เสนอผลงานวิทยานิพนธ์ เป็นเวทีนำเสนอเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการนำเสนอผลงานต่อสาธารณะ 2) มีการฝึกอบรมด้านการเขียนและการใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ 3) นักศึกษาใช้เวลามากเกินไปในการเขียน วิทยานิพนธ์ แทนที่จะเอาเวลาไปเขียน manuscript ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาขาดทักษะในการเขียน สรุปและนำเสนอผลงานวิทยานิพนธ์ ให้มีการนำเสนอในวิชาสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษหรือวิชาอื่น ๆ ประสบการณ์จากการฝึกฝนบ่อยๆ จะช่วยได้ดีมาก ควรมีเวทีเปิดแสดงผลงานวิจัยในส่วนภูมิภาค ควรร่วมมือกับมหาวิทยาลัยข้างเคียงเสนอผลงานร่วมกัน ควรสนับสนุน นักศึกษาทุกคนให้ไปเสนอผลงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็นที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความสนใจต่อการทำวิทยานิพนธ์ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในอันดับสุดท้าย คือ หัวข้อวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีความสอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสัดส่วนของจำนวนนิสิตและคณาจารย์และกรอบระยะเวลาที่นิสิตจะต้องดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ให้แล้วเสร็จ หลายหลักสูตรจึงใช้วิธีการคัดเลือกและจัดสรรอาจารย์ที่ปรึกษาแบบแบ่งโควตาตามจำนวนนิสิตเพื่อให้ นิสิตทุกคนได้มีอาจารย์ที่ปรึกษาปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ปรึกษาตั้งแต่การริเริ่มหัวข้อวิทยานิพนธ์ในปีการศึกษาแรกๆ แม้วิธีการนี้จะดีในเชิงปริมาณ แต่หลายครั้งก็พบว่า เกิดปัญหาความยากลำบากในการดำเนินการทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต เช่น หัวข้อที่นิสิตสนใจแต่อาจารย์ไม่มีความเชี่ยวชาญ การให้คำปรึกษา แนะนำ หรือ ให้แนวทางก็จะเป็นปัญหาที่ต้องใช้ระยะเวลาอย่างมากในการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันทั้งอาจารย์และนิสิต อาจทำให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตล่าช้า หรือ เสียเวลาแก่ใจงานหากอาจารย์ขึ้นไปผิดทาง และยิ่งไปกว่านั้น อาจส่งผลในระยะยาวทั้งในแง่ความเติบโตความเชี่ยวชาญชำนาญการของอาจารย์และการผลิตงานวิจัยที่การขาดการต่อยอดองค์ความรู้จากการวิจัยเดิมที่ไม่ได้ศึกษาในเชิงลึกอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ฉลาด จันทรมสมบัติ และ ทองสง่า ผ่องแผ้ว (2555) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์การเลือกอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ ในประเด็นความรู้ความสามารถของอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ว่า การที่อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์มีความสนใจหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาศึกษา ก็จะทำให้งานวิจัยมีความสำเร็จและมีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพราะอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์มีความอยากรู้อยากเห็นผลการวิจัยเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว อาจารย์จะมีเอาใจใส่ดูงานให้และให้ความช่วยเหลือมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์ประสบผลสำเร็จได้

ดังนั้น ควรเลือกหัวข้อที่น่าสนใจไม่ซ้ำงานที่เคยทำมาแล้วหรือเลือกหัวข้อที่มีความใกล้เคียงกับความเชี่ยวชาญของอาจารย์ด้วย สอดคล้องกับ Rudestam and Newton (1992 อ้างถึงใน สิทธิ ชีรสรณ์, 2552) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของหัวข้องานวิจัยที่ดีมี ลำดับแรกคือ ความเป็นไปได้ในการดำเนินการ หัวข้อที่เลือกนั้น ต้องมีความเป็นไปได้ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งรวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์มีความชำนาญในเนื้อหานั้น และมีความ สามารถหาข้อมูลจากแหล่งค้นคว้าต่างๆ ได้ จากข้อค้นพบนี้ เป็นสิ่งที่น่าสนใจว่า คณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์ จะทำอะไร หรือมีระบบกลไกอะไรที่จะทำให้ได้มาซึ่งหัวข้องานวิจัยของนิสิตมีคุณภาพตอบ
โจทย์ของสังคมประเทศและในขณะเดียวกันอาจารย์ที่ปรึกษาก็จะได้ยกระดับความรู้ความสามารถได้พัฒนาความ
เชี่ยวชาญของตนเองไปด้วย

ประเด็นที่บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นต่อการทำวิทยานิพนธ์ด้านสถาบันอยู่ในอันดับสุดท้าย
คือ มหาวิทยาลัยมีการจัดสรรทุนวิจัยให้นิสิตอย่างเหมาะสม จึงอาจแปลความหมายได้ว่า บัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษา
ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยให้มากขึ้น สอดคล้องกับ ทรวงธรรม ธีระกุล (2547) ที่ศึกษา
พบว่า มหาวิทยาลัยทักษิณมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับ
ปานกลางค่อนข้างมาก แต่ได้ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้ายของปัจจัยด้านนี้ เช่นเดียวกัน ดังนั้น
มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต จึงควรปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการเพื่อส่ง
เสริมและสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การจัดสรรเงินสนับสนุนการทำ
วิทยานิพนธ์ อำนวยความสะดวกในการใช้บริการคอมพิวเตอร์ และการจัดหาเอกสารตำราให้เพียงพอต่อความต้องการ
ของนิสิต สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สิริรัตน์ คุณจักร (2539: 140) ศึกษาพบว่า งบประมาณในการทำวิทยานิพนธ์
เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จทันตามกำหนดเวลา เช่นเดียวกับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (2531) ที่ศึกษา เรื่อง สภาพและปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าสาเหตุประการหนึ่ง
ที่ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ล่าช้า สำหรับสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คือ ไม่มีเงินทุนทำวิทยานิพนธ์
ผลการวิจัยนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามควรพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดสรรทุนของ
มหาวิทยาลัยทางสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนทุนและเงินทุนวิจัยที่น้อยกว่าทางสายวิทยาศาสตร์
ให้มีจำนวนทุนและเงินทุนเพิ่มมากขึ้น โดยคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนนิสิตด้วย น่าจะเป็นแนวทาง
หนึ่งที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพของนิสิตให้สามารถผลิตงานวิจัยที่สามารถใช้ประโยชน์ในวงกว้าง หรือ เพิ่มโอกาสในการนำ
ผลการวิจัยไปนำเสนอเผยแพร่ในช่องทางต่างๆ ได้มากขึ้น ที่สำคัญอาจจะช่วยให้นิสิตที่มีทุนทรัพย์จำกัดสามารถสำเร็จ
การศึกษาภายในเวลาที่กำหนดได้อีกด้วยจากผลการวิจัยและประเด็นการอภิปรายทั้งสองประเด็นนี้ คณะผู้วิจัยหวังเป็น
อย่างยิ่งว่า จะเป็นสิ่งสะท้อนไปยังคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชา คณะศึกษาศาสตร์และ
มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้เห็นถึงความสำคัญของประเด็นที่ดำเนินการได้ดียิ่งแล้วและประเด็นควรพัฒนาและปรับปรุง
กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและงานด้านบัณฑิตศึกษาให้ดีขึ้นอย่างมีทิศทาง อันจะนำไปสู่
ปลายทางสุดท้าย คือ การผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้นออกสู่สังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลวิจัยสามารถเป็นสารสนเทศให้กับหลักสูตร ภาควิชา คณะ และบัณฑิตวิทยาลัยในการกำกับดูแล วางแผน
ปรับปรุงการทำงานในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อนิสิต
2. ผลวิจัยสะท้อนถึงศักยภาพของนิสิต ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องควรตระหนักและเร่งหาแนวทางแก้ปัญหา เช่น
ศักยภาพด้านภาษาอังกฤษที่ควรพัฒนา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของบัณฑิตและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีต่อการทำ
วิทยานิพนธ์ในทุกๆ ปีเพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและพัฒนาของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาและคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป
2. ควรมีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป เพื่อหาปัจจัยที่ชัดเจนมาเป็นจุดตั้งต้นในการแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อนำมาเป็น
ข้อมูลในการหาแนวทางแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในปีต่อไป โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4. ควรมีการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะกระบวนการทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้บัณฑิตสามารถพัฒนาวิทยานิพนธ์สำเร็จได้ตามกำหนดเวลา และเป็นวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัยของอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ งบประมาณเงินรายได้คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปี 2559 จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- กริสนา นกสกุล. (2531). *องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำปริญญาโท* ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2531). *บัณฑิตวิทยาลัย*. รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระศักดิ์ บุชราภรณ์. (2546). *การศึกษาปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ฉลาด จันทสมบัติ และ ทองสง่า ผ่องแผ้ว. (2555). *การเขียนวิทยานิพนธ์*. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชลกมล สมองคุณ. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ดิลกรัตน์ โคตรสุมาตย์ และ ชัญญา อภิบาลกุล. (2555). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น”. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 5 (3) ; กรกฎาคม – กันยายน.
- ทรงธรรม ธีระกุล. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ*. สงขลา : สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นกุล บำรุงไทย . (2544). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและสาเหตุการใช้เวลาเรียนเกินกว่าที่หลักสูตรกำหนดของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา*. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ร่มไทร กล้าสุนทร. (2533). *เทคนิคการทำวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขาภิบาลวิศวกรรม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ศิริชัย กาญจนวาสี. (2523). *การทำวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต: สภาพปัจจุบัน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สิทธิ์ ธีรสรณ์. (2552). *เทคนิคการเขียนรายงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริรัตน์ คุณจักร. (2539). *การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ระหว่างนิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาภายในสองปีการศึกษา และมากกว่าสองปีการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). *แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.